Гадаад валютын нөөцийн хүрэлцээ

А.ЭНХЖИН
Нөөцийн удирдлага, санхүүгийн зах зээлийн газрын захирал

Агуулга

1. **Эрх зүйн орчин**
2. Нөөцийн ач холбогдол
3. Нөөцийн хүрэлцээт байдал

Эрх зүйн орчин

- “Төв банк /Монголбанк/-ны тухай хууль”-ийн 5, 21 дүгээр зүйлийн дагуу:
  – Монголбанк нь гадаад валютын улсын нөөцийг эзэмшиж, удирдах чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэнэ.
  – Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадвар, найдвартай байдлыг хангах үүрэгтэй. Зөвхөн эдгээр үүрэг бүрэн биелсэн нөхцөлд орлогыг нэмэгдүүлэх үйл ажиллагаа явуулна.

- ГВУН-ийн активийн төрөл: мөнгөжсөн алт, гадаад валют, вексель, үнэт цаас, бусад.

Эрх зүйн орчин

"Валютын зохицуулалтын тухай хууль"-ийн 10 дугаар зүйлийн дагуу:

– Монголбанк нь Монгол Улсын валютын гадаад нөөцийг нэмэгдүүлэх, зохицуулах зорилгоор тус улсын болон гадаад орны банк, бусад аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдээс валют, цэвэршүүлсэн алт худалдан авч болно.

– Монголбанк нь төгрөгийн ханшийг тогтвортой байлгах зорилгоор өөрийн эзэмшилд байгаа валютын гадаад нөөцөөс гадаад валютыг худалдана.

Агуулга

1. Эрх зүйн орчин
2. **Нөөцийн ач холбогдол**
3. Нөөцийн хүрэлцээт байдал

Гадаад валютын нөөцийн зорилго

- Төрийн **мөнгөний бодлогыг** хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;
- Улс орны богино хугацаат гадаад зээлийн төлбөрийг **төлөх чадварыг** хангах;
- Үндэсний мөнгөн тэмдэгт төгрөгийн гадаад валютын баталгааг хангах, төгрөгийн ханшийг **тогтвортой байлгах**;
- Улс орныг бүхэлд нь хамарсан дотоод болон гадаад хүчин зүйлийн улмаас үүссэн хямралаас хамгаалах **эдийн засгийн дархлаа** болж өгдөг.

Гадаад валютын нөөцийн зорилго

- 2007-2008 оны Санхүүгийн их хямралын дараагаар төв банкууд гадаад валютын нөөцөө эрчимтэйгээр нэмэгдүүлж байна.

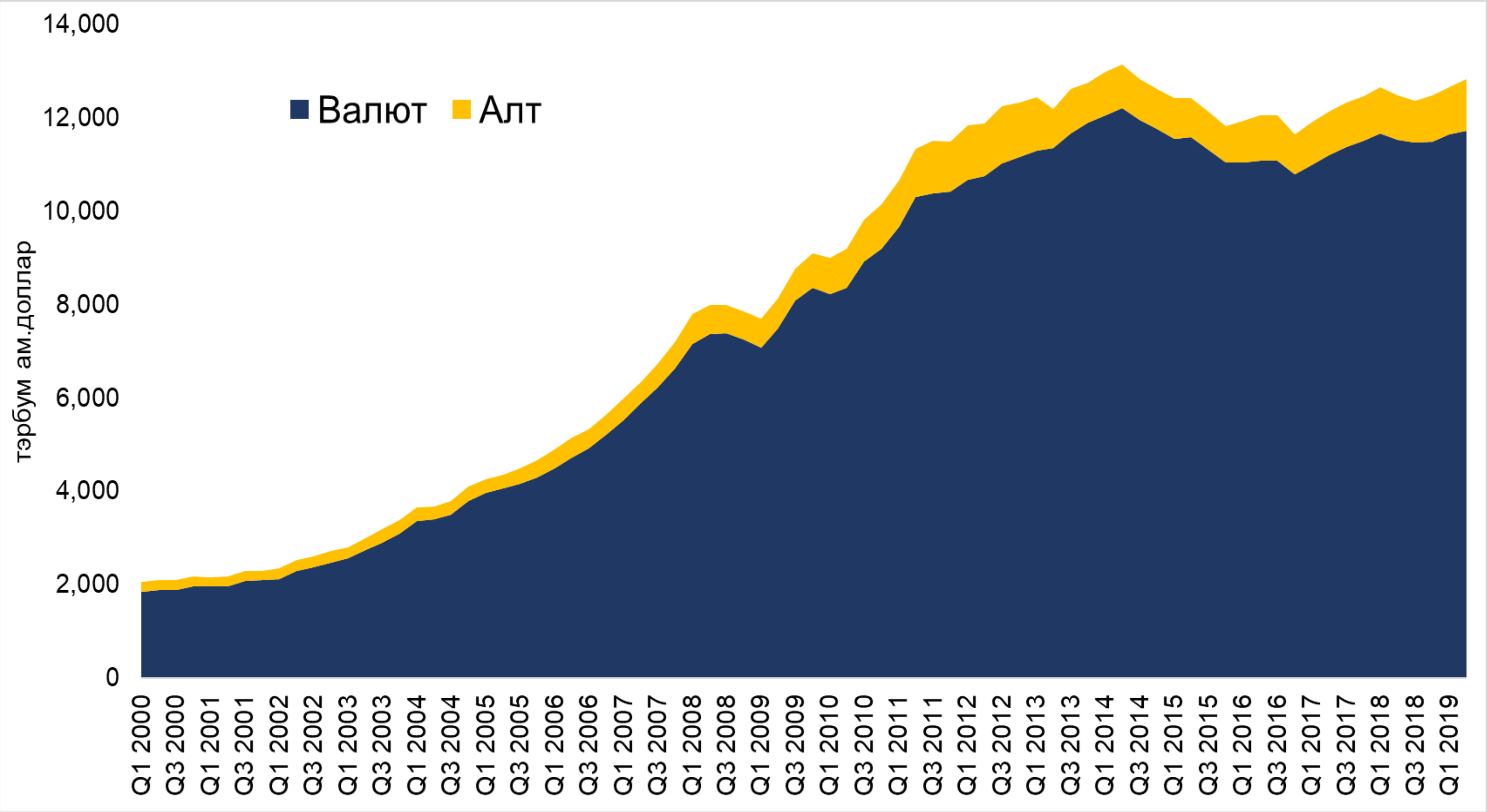

Эх сурвалж: ОУВС

Гадаад валютын нөөцийн зорилго

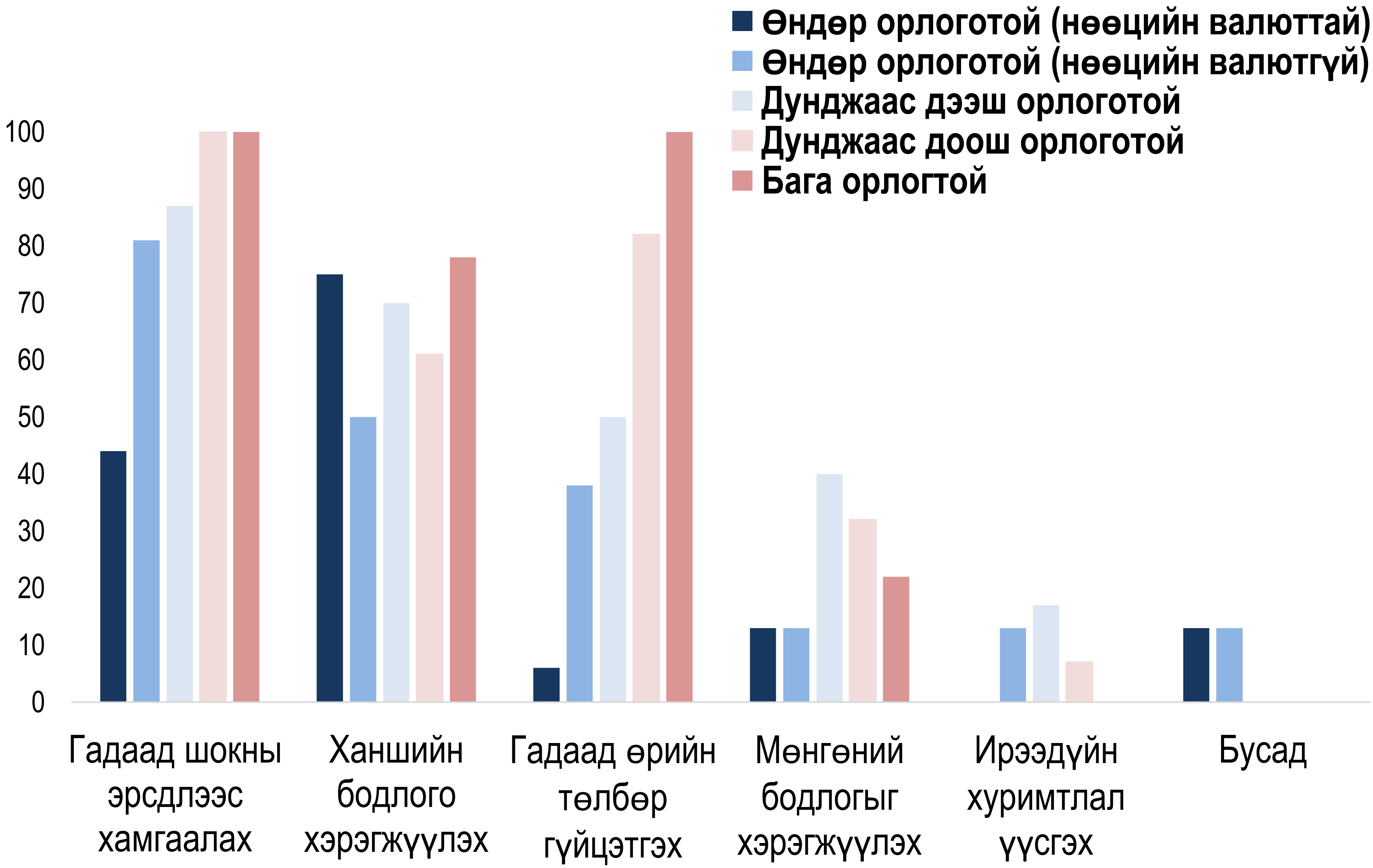

Эх сурвалж: Inaugural RAMP Survey on the Reserve Management Practices of Central Banks 2019

Төв банкуудын валютын нөөцийн бүтэц

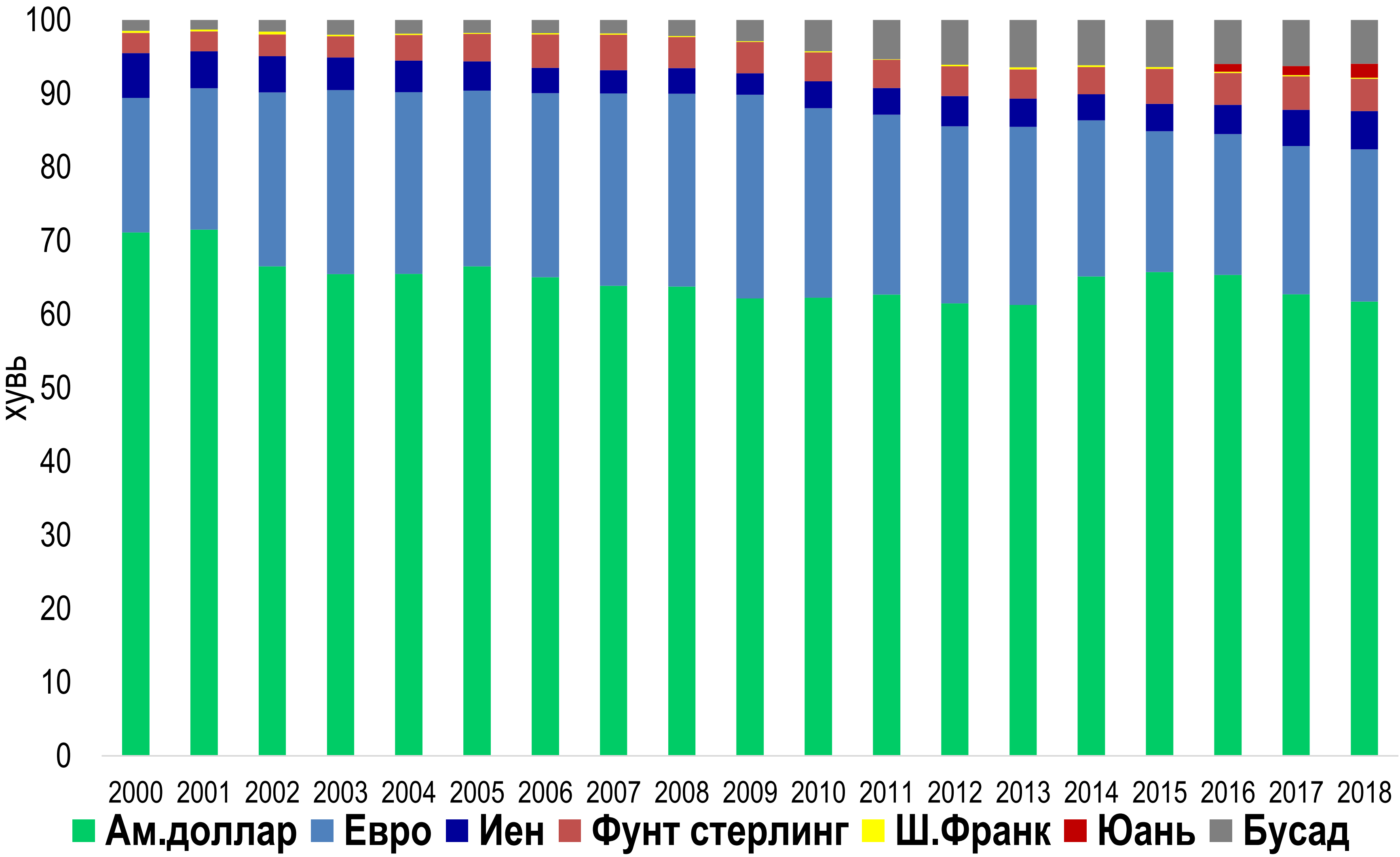

Эх сурвалж: ОУВС

Агуулга

1. Эрх зүйн орчин
2. Нөөцийн ач холбогдол
3. **Нөөцийн хүрэлцээт байдал**

Гадаад валютын улсын нөөц

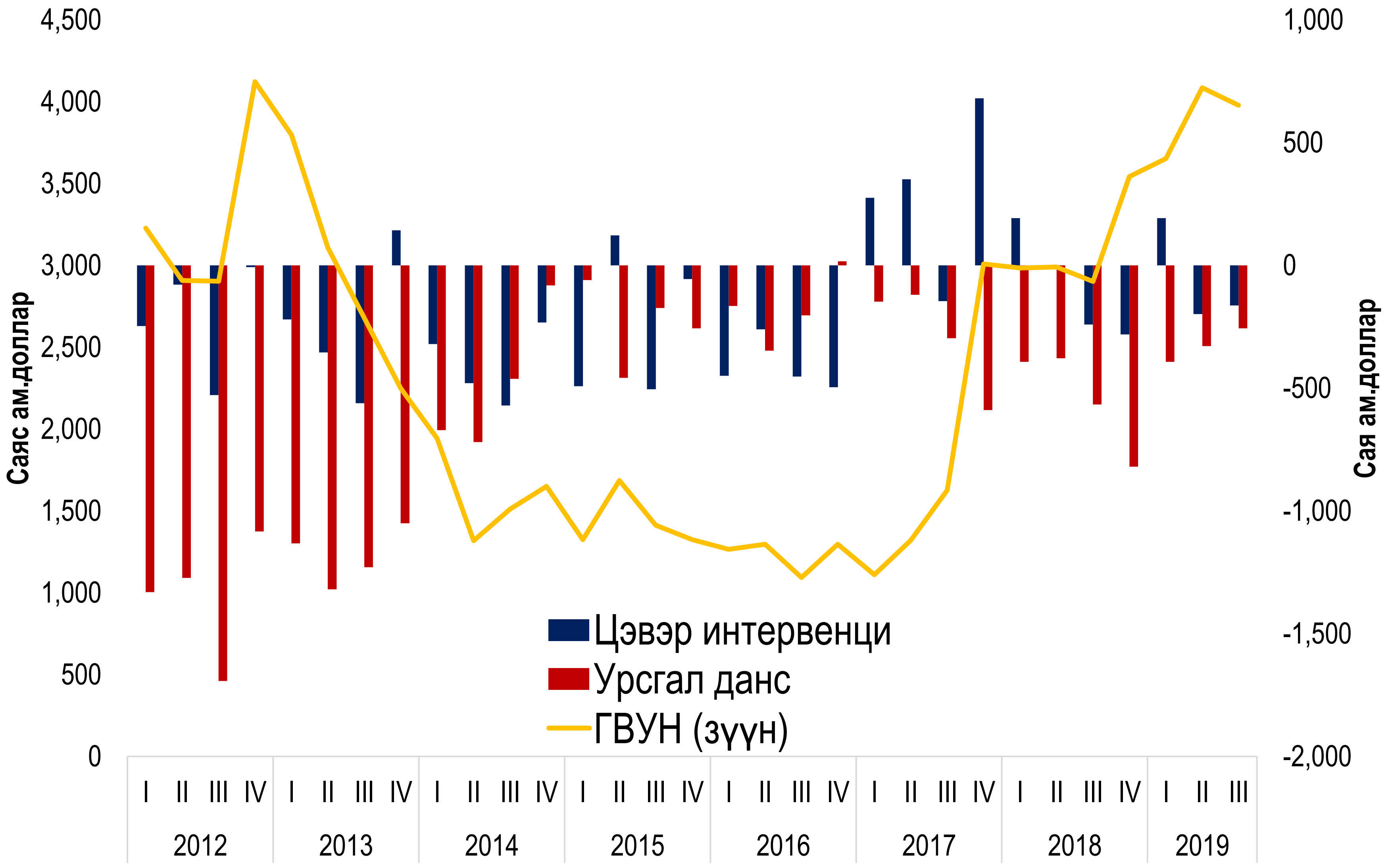

Гадаад валютын улсын нөөц

- 2020-2024 онуудад том дүнтэй гадаад өр, төлбөрүүд хүлээгдэж байна

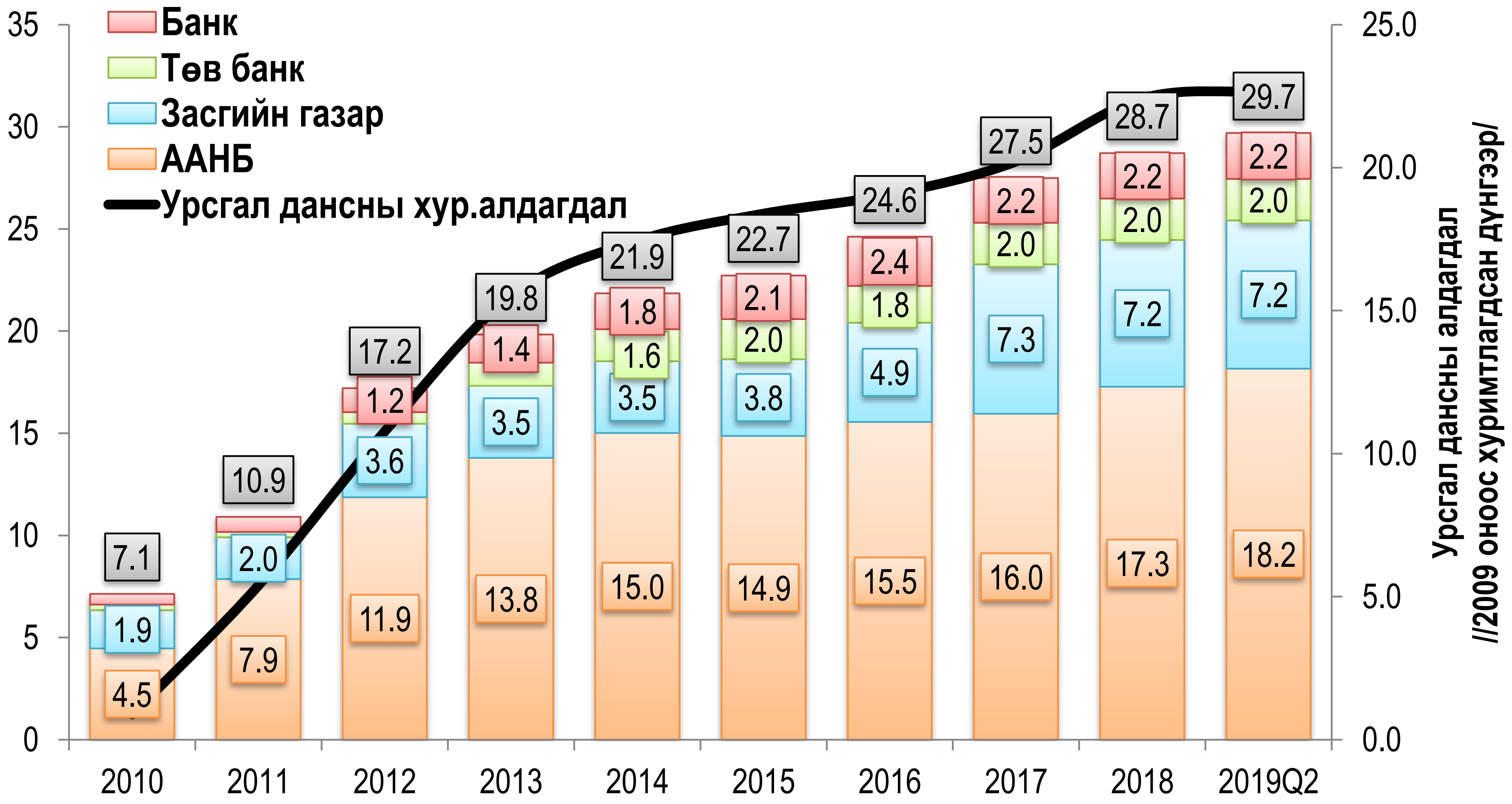

Гадаад валютын нөөцийн хүрэлцээт байдыг тооцох аргууд

- Олон улсад түгээмэл ашиглагддаг уламжлалт 3 төрлийн харьцаа:
  - Нөөц, импортын харьцаа **(3 сар)**
  - Нөөц, богино хугацаат гадаад өрийн харьцаа **(100%)**
  - Нөөц, мөнгөний нийлүүлэлтийн харьцаа **(20%)**
- Хөгжиж буй эдийн засгийн төлбөрийн тэнцэлд үүсч болзошгүй эрсдэлүүдэд суурилан ОУВС-гаас хөгжүүлсэн ARA-EM метрик.

Үзүүлэлт	Зорилго	Жин
Богино хугацаат гадаад өр	Ролловер эрсдэлийг тооцох	30%
Бусад гадаад өр	Өрийн дарамтыг тооцох	15%
Экспортын орлого	Худалдааны нөхцлийн шок, гадаад эрэлт буурах эрсдэлийг тооцох	5%
Мөнгөний нийлүүлэлт	Хөрөнгийн огцом гадагшлах эрсдэлийг тооцох	5%

Гадаад валютын улсын нөөц

2019 оны 10 дугаар сарын байдлаар ГВУН 4.02 тэрбум ам.долларт хүрсэн ба импортын төлбөрийг дараах байдлаар хангаж байна:

- Валютын төлбөрт барааны импортын **8.2** сарын төлбөр
- Валютын төлбөрт бараа болон үйлчилгээний импортын **6.6** сарын төлбөр

Анхаарал тавьсанд баярлалаа